

”مەن ماڭگى كەچىڭز قىستاعنىڭ ۋىر مۇشەسىمەن“

— شىنچىياڭغا كومەكتەسۇڭە كەلگەن كادىر ،
اۆتونوميالى رايوندىق جەرگىلىكتى فينانس باقلاۋ —
باسقارۇ مەكەمەسىنىڭ اتۇش قالاسى سۇنتاع اۋىلى كەچىڭز قىستاعىنداعى ”ۇعسۇ ، تىبىمدىلك جاساۋ، توعىستىرۇ“ قىزمەت اترەتىنىڭ باسئىعى ، ۋىرنىشى شۇجى شاۋ شياڭلى تۇرالى

ئادەلگى ماقالىسى ۋىسپاۋ بۇرىشى دەسە بىرىك ساتقاۋ جانىسىزداعى ۋلگىلەر

□ تىلشىمىز ۋالڭ شىغۇرى

قىستاقتا تۇرغان ۋىر جارىم جىلدا شاۋ شياڭلىدىك ۋوڭى توتىتپى كەتتى. ۋىراق، ول مۇنى كاپەرمە ھىبادى، قايتا مۇنىسەن قىستاق تۇرغىندارىمەن بىتە قايناسقاندەينىڭ كۇاسى جانە جەمىسى دەپ قارادى.

باستابىندا جۇڭگو بانكىسى قامسىزداندىرۇ مستەرىن باقلاۋ — باسقارۇ كومىتەتىنىڭ شىنچىياڭغا كومەكتەسۇڭە كەلگەن كادىر رەتىندە، اۆتونوميالى رايوندىق جەرگىلىكتى فينانس باقلاۋ — باسقارۇ مەكەمەسىنە قىزمەتكە كەلپ، ەلە ـ شالا ۋوڭتۇسە تىك شىنچىياڭنىڭ قىستاققارنىدا تۇرۇدى رەقىبلىقە. پەن وتىنگەن شاۋ شياڭلى ۋزىنىڭ بارلىق نىتتا ـ سىن اتۇش قالاسى سۇنتاع اۋىلى كەچىڭز قىستا ـ عىنا ارانادى. ول: ”مەن ماڭگى كەچىڭز قىستاعە ـ نىڭ ۋىر مۇشەسىمەن“ دەدى.

■ **بەيجىڭ ، ۋۇرېمچى ، اتۇش**

4500 كىلومەتر دەن ، استام جولدا ۋىمرىنىڭ

شىت جاڭنا بزەردەن كار تىنالادى

2017 ـ جىلى 8 ـ ايدا شىنچىياڭغا كومەكتەسۇ

قىزمەتى العاش باساتالغان كەزدە شاۋ شياڭلى ۋۇرېمچى قالاسىنان اتۇش قالاسى سۇنتاع اۋىلى كەچىڭز قىستاعىنا جۇپ قۇرۇپ، تۇستاسۇعا باردى. سول كەزدە ول بىرنەشە ايدان كەيىن وسى اياداي قىستاقتا ”ۇعسۇ ، تىبىمدىلك جاساۋ، توعىستىرۇ“ قىزمەت اترەتىنىڭ باشىشى ، ۋىرنىشى شۇجى مىندەتەن وتەيتىنىن ويلاماعان ەدى.

شاۋ شياڭلى ۋوزىنىڭ ۋىچات لەۋمەتىنىڭ نو ـ مىرنىدە: ”قىستاقتا تۇرۇ قىزمەتى ەڭبەگى قازىر سىڭىختەن، يىڭلىگىن كەيىن كورەتىن ۋس، شىنچىياڭغا كومەكتەسۇڭە كەلگەن كادىرلارنىڭ بەل ـ سەنە ۋن قوسۇى — ادالدىقتىڭ تىياناعى ۋزى شىنعۇدىڭ تايئىرماس ورايى“ دەپ جازدى. شاۋ شياڭلى قىستاقتا تۇرۇ قىزمەتتە بىتتا نرا ـ پەيدىلپەن كىرسىتى، سويەلمەۋ، قىزمەت ۋدىسى ۋبار ـ ۋبارى مەككەمە وركانداعا ۋقسامبايدى، قىرۇار قىزمەتتى تۇ باستان باستاپ سىتەۋگە تۇرا كەلدى. شاۋ شياڭلى قىستاققا بارارىدىڭ الدىندا، بۇردىن قىستاق پارتىيا ياجىپكىسىنىڭ شۇجى بولپ سىتەنگەن اكەسى وعان قىستاققا ۋىلىپ قىزمەت سىتەپ، قىستاق تۇرغىندارىمەن بىتە قايناسۇدى قادالاعان بولاتىن.

شاۋ شياڭلى سىنەيى ۋجۇرپ ۋىرەنىپ، قىسە تاققا كەلپ كوپ ۋنپەيە و تىباسىلارنى ۋجىبى ارالاپ، قىستاق تۇرغىندارىنىڭ تالاپ ـ تىلەگىن ۋعىسىپ، قىستاق تۇرغىندارىنىڭ قىنىشلىپەن كۇش سالا شەشپ، كوپشىلككە ”قىزمەت اترەتى شىنمەن قىستاق تۇرغىندارى ۋشىن قىزمەت وتەيدى كەكەن“ دەگەندى سەزىندىرگە قۇلىشىدى.

قىستاق تۇرغىنى ۋالى مامەەتنىڭ ۋلىنىدا جۇمىس جوق بولاتىن، شاۋ شياڭلى ماي قۇيۇ پۇنكتىنىن وعان اماندىق قورعاۋ قىزمەتىن

(باسى 1 ـ بەتتە)

شياڭگاڭ — كوپ ئەگىزدى قوعام، كەيىىر ماسەلە ـ

لەر جونىدە باسقاشا پىكىردىڭ ۋومىر ۋسۇرۇى، ۋتىپتى، ەلەۋلى الاۋزىدىقتىڭ ساقتالۇى عاجاپتانارلىق ۋسى مەمس، دەسەدە ەگەر ”ۋياناساياسىلاندىرۇ“ شۇڭەتتەنە باتىپ، قاساقانا قاراما ـ قارسىلىق نىرەسۇ تۇدىرسا، وندا ودان ەشقانداي پايدا جوق بولپ قانا قالماستان، ەكو ـ نوھىكانىڭ، قوعامنىڭ دامۇنا ۋتر كەدەرگىلك جاسايدى. ەرەكشە رايون ۋكېمەتنىڭ قاتىستى ەرەجەلەرگە وزگەرىسە ەنگىزۇىن ساياسايسىلاندىرۇ، ۋتىپتى، قۇبىجىق ەتىپ كورسەتۇ، قوعامدا ۋزدىكىسىز تالاس تۇدىرۇ، زاڭسىز قىيەلدارعا جەلكىتىرۇ، شياڭگاڭنىڭ خالققارالانغان ساۋدا ۋىرى قالا سىندى اتاعىن زىيانداۋ قالىڭ شياڭگاڭ ـ دىقتاردىڭ ۋتول مۇددەسى مەن ۋتۇبىرلى قۇت ـ بىرسىن

قىستاق تۇرغىنى خالچىكۇل توختىمەن تۇسى بولدى. قازىر شاۋ شياڭلى قارتتىڭ ”بەيجىڭدىك ۋلى“ نا اينالدى.

خالچىكۇلدىك كۇيەۋى ەرتسە قايتىس بولغان، ەكى قىزى الدەقاشان ۋزاتىلىپ كەتپ، ول جالغىز جېەن قىزمەن بىرگە تۇرمىس كەشىد رەپ جاتقان ەدى. العاش رەت جۇپ قۇرۇپ تۇستاسقان كەزدە خالچىكۇلدىك ۋز جىلى ۋرەمە ـ جىگە بارپ اعاسىنىڭ ۋىنىدە قىستايىنىن بىلگەنە ـ نەن كەيىن، شاۋ شياڭلى وعان ادەبى: ”ۋزىمچىگە بارعاننان كەيىن ، ۋسوز جوق، ماعان تەلەفون سوعىڭز“ دەپ ارنايى قاعداغالادى.

كەيىن شاۋ شياڭلى، شىنمەن، خالچىكۇل سوققان تەلەفوندى قايلەدى، ول قۇانسا سالەم ـ ساۋقتىن الپ اعالى ـ قارىنداس ەكەۋىنە امانداسا باردى. ۋىر ايدان ارتىق ۋاقىستان كەيىن شاۋ شياڭلى قىستاققا ۋىرنىشى شۇجى بولدى، خالچىكۇل بۇعان ەرەكشە قۇاندى. ول جۇمىرتقا ـ سىن جىنپا، ايرانىن ۋىتىپ، قىستاق تۇرغىندار كومىتەتىنە الپ بارپ، شاۋ شياڭلى مەن قىزمەت اترەتىنىڭ مۇشەلەرىنە ۋدام تاقىتىزدى. شاۋ شياڭلى قىزمەتى قاربالاس بولساد، ۋاقت شىعە ـ رەپ قارقا بارپ امانداسپ تۇرادى.

بىلىتىر قىستاق سالغان شوغىرلى ۋماقتىق تۇرغىن ۋۇي قۇرىلسى ۋىتىپ، قىستاق تۇرغىندا ـ رى ارت ـ ارتىنان كوشپ كىردى. ۋىراق، حال ـ چىكۇلدىك ۋزىين اشەكەيلەيتىن اقشاسى جوق بولغان سولڭ كونه ۋىنىدە وتىرا بەردى. شاۋ شياڭلى مۇنان ھابار تاپقاننان كەيىن، 20 مىڭ پۇان قارىجى شىعارپ، قارتتىڭ ۋزىين اشەكەيلەپ بەردى. بۇل خالچىكۇلدى قاتتى تەبىرەنتى. 6 ـ ايدىڭ 25 ـ كۇنى ۋىلىشى ۋنىڭ جاڭا ۋىينە بارپ، ۋۇي قايرەاسىنىڭ شىت جاڭا اكنەلگەنىن، تەلەۋىزور، مۇزدانئىش، س سورغىش سىياقتىلار ـ دىڭ تولىق ەكەندىگىن كوردى. ول: وسىندا ي جاقسى ۋىگە كىرۇم ”بەيجىڭدىك ۋلىم“ نىڭ ارقا ـ سى، ـ دەدى.

شاۋ شياڭلى 5 جاتىماعى رازىيا روزىمامەتتىڭ ”شاۋ اكەسى“ .

رازىيا اكە ـ شەشەسى اجىراسقاننان كەيىن، ناعاشى اپاسىمەن بىرگە تۇراتىن. شاۋ شياڭلى وتە ـ جاسىلارىن ارالاپ جاعايدان ھابار تاپقاننان كەيىن، قايرەاعىس قايسادى، ول ايلەمەن اقلدا ـ سىپ، رازىيانى ”قىزىم“ دەپ تانىيدى. سودان باستاپ، رازىيا شاۋ شياڭلىدى ”شاۋ اكە“ دەپ اتايدى. شاۋ شياڭلى وعان كوڭل ۋبولپ، ونى ايالاپ، جازدىق كانىكول كەزىندە ونى بەيجىڭ ـ ەدىگى ۋىينە ەرتىپ اپاردى.

■ **ۋىر ادام ، ۋىر قىستاق**

500 نەشە كۇنىدە نەرەڭ سۇيسپەنشىلككە، رياسىز دوستىققا يە بولدى

شاۋ شياڭلى اق كوڭل بولغانمەن قىزمەت كە كەلگەندە ەرەكشە قاتاك، ونىڭ ۋاقت كوزقا ـ راسى كۇشتى، قىزمەت ونىمەيدىلگىنە ۋتىپتى دە

باسا ۋمان بەرەدى. ”قىستاق تۇرغىندارىنىڭ جۇ ـ مىسەن مۇقيات، جاۋاپكەرىشلىكپەن سىتەۋ كەرەك، سالىعتىرئسۇعا بولمايدى“ ، دەيدى شاۋ شياڭلى، قىزمەت اترەتىندەگىلەر قىستاق تۇرغىندارىنىڭ كوڭلىندە بەلسەنە العا ۋمىنلاتىن، قىزمەتتى تابانە ـ دىلىقپەن سىتەيتىن جاقسى ۋبىراز قالپىتاستىرۇى كەرەك.

ۋىر جىلدان استام ۋاقىستان بەىرى، شاۋ شياڭلى قىزمەت اترەتىندەگىلەردى باستاپ قىستاق تۇرغىندارىمەن باستان ـ اياق ەتەنە بايالا ـ نىستا بولدى.

”سالىكۇل، ۋلىڭنىڭ جازۇ جازۇدىماعى بەينە ـ سى وزگەردى مە؟“. قىستاق كومىتەتىنە كەلە قالغان سالىكۇل ۋسالىمىدى كورگەن جەردەن شاۋ شاڭلى قاداغالاپ سۇراي كەتتى. ”سالەمتسىز بە، ۋىرنىشى شۇجى!“ ـ قىسە ـ ناقاتىعى بالاباقشاعا بارعان كەزدە، ۋىر توپ بالا ونى قاۋمالاپ الدى.

شاۋ شياڭلى قىستاقتا تۇرۇ وزىنە كوپتەگەن تاماشا تاپىستار اكلەنگەندىگىن ايتتى. ول: ”بۇقارا ـ نىڭ ناقتى ماسەلەلەردىن شەشۇنە كومەكتەسكەنە ـ نەن كەيىن ولاردىڭ شىنايى قۇانشىن كورگەن كەزدەگى قاناعات سەزىمى مەن باقت سەزىمىن نىلەن ايتىپ جەتكىزە ھالمايىم“ دەدى اقتارىلا. 6 ـ ايدىڭ 24 ـ كۇنى ساعات 24كە تايامان كەز، شاۋ شياڭلى قىستاق تۇرغىنى قۇربانجان قاۋلىدان كەلگەن تەلەفوندى الدى، ول وتايسىدا قايشلىق تۇلىپ، شەشۇدىڭ جولنى تابا ھىپاي جاتقان ەدى، شاۋ شياڭلى ۋزى ـ ۋسارى بولماستان قۇر ـ بانجاننىڭ وتباسىنا جەتپ بارپ جاراستىردى. بۇل سىياقتى ۋساق ـ تۇبەك سىستەر وتە كوپ، ۋىراق مۇنى كىشى ـ گىرمى ۋس دەپ قا ـ رايامىن، بۇقارانىڭ ماعان ارتقان سەنىمى دەپ قارايمىن، ـ دەيدى شاۋ شياڭلى.

قىستاق تۇرغىندارى وعان سەنەدى، ول دا قىستاق تۇرغىندارىنا سەنەدى. بىلىتىر قىستاققاى 10 وتباسى العان شاعىن قارىز اقسىلارنىڭ ۋاقتى تولىپ اينالدىرا ھىپاي قالغان كەزدە، ول امانلىن تاۋىپ قارىجى قۇرۇپ، قىنىشلىقتى باسەڭدەتەدى. جىل سوڭىنا دەيىن قىستاق تۇرغىندارىنىڭ بىردە ـ بىرەۋى قالمىي قارىزدى قايتاردى.

ۋىر جىلدان استام ۋاقتتا، كەچىڭز قىستا ـ عىندا 101 بەيقۇت ۋۇي جاڭمادان سالىندى، 10 كىلومەتر جول جاڭادان سالىنىپ، قاتتىلاندىرەل ـ دى، 179 كەدەي وتباسىنداعى 1050 ادام كەدەيدە ـ لىكتەن ارلىدى... شاۋ شياڭلى جونىنەن قىستاق تۇرغىندارىنىڭ رۇخانى بىتە ـ بەينەسىنىڭ جاڭا ـ رەپ، باقتى تۇرمىسقا ۋمىتلغان نىتتالارنىڭ كۇ ـ شەيىپ، باسقان قادامدارنىڭ بارغان سايىن نىعايا تۇسكەندىكىنەن ارتىق قۇانشتى ۋسى بولماسا كەرەك.

زاڭ بويىنىشا جونىگە سالىۋدىڭ شياڭگاڭنىڭ كەلشەگى مەن تاغدىرى جونىدەگى ەرەكشە ماڭغىزدىلغىن اناعۇر ـ لىم تەرەڭدەي تانىدىق، شياڭگاڭ قوعامىندا نەگىزگى زاڭ مەن ۋتۇبىرلى زاڭدى قۇرمەتتەيتىن، زاڭمەن جونىگە سالىۋدى قورعايتىن تاماشا سالت قالپىتاستىرۇدىڭ رەال كوكەي تەستىلىگىن اناعۇرلىم شىن مانىندە سەزىندىك. ۋش ـ قارى زورلىقتى كۇش ارەكەتنى قاناڭ جازىعرۇ، زاڭعا ۋتر قايشى ارەكەتنى سوڭىنا دەيىن تەكنەۋ — وتاندى سۇيەتىن، شياڭگاڭدى سۇيەتىن بارلىق قايرىاتەرلەردىڭ ورتاق جۇرەك ۋنى، سونمەن بىرگە مەملەكەتنى زاڭمەن جونىگە سالىۋدى جانە شياڭگاڭنىڭ زاڭمەن جونىگە سالىنۇن قورعاۋ ـ دى جىپايى ىلگەرىلەتۇدە ارقالاۋعا ۋتىستى بورىش.

(شىنچۇا اگەنتىسىنىڭ 7 ـ ايدىڭ 2 ـ كۇنى

بەيجىڭنەن بەرگەن ھابارى)

”شىنچياڭنىڭ كورنىسى ەلەمدىك دەڭگەيدە“

— ماينالمانداردىڭ باتىسقا ساياحاتىنداعى تىنشى مەزگىل —

كورىكتى كورنىستەردى تۇگەل ارالاپ شىعۇ“ ىتتەر نەتتە نەگىزگى تاقىرىپپەن تاراتۇ قىيمىلى تۇرالى

□ تىلشىمىز لى لي

داىى ۋدامى تااماداردى، بۇل ارانىڭ كورنىش ـ سىن ويلاماندا، مەنىڭ ۋىگە قايتىقم كەلەيى قالىدى“.

...

قىمىل بارىسىندا ماينالماندار مىكروبولىكو تا، ۋىچانتا وزدەرەنىڭ شىنچىياڭدى ۋناتىپ قالە ماندىنن جابال بەينەلەنەدى.

مۇتتار قۇمىندا، ماينالماندار قۇمدا قۇە ـ مارىنان شىعا وينادى، قۇمدا سىرعاناۋ تاقاتاي ـ شاسىنا وتىرپ، قۇمدا سىرعاناۋدىڭ ەلازرا ـ تىن سەزىندى. ماينالمان ”ۋىنى شياۋشۇڭ“: ”بۇل ارادا مەيلى قانداي ساللاۋاتىماعلار، قانداي جاستاعىلار بولسىن، بارلىعى دا شىن سەزىمدەرەمىەن قۇانسا كۇلىپ كەتەدى“ دەدى.

■ **توراپتاستار شىنچىياڭغا كەلۇگە نىتتىكى**

دالالىق اۋتوكولىككە وتىرىپ، قۇم نو ـ بەگە جۇيتىكپ شىققان كەزدە، كوپشىلك ”نەدەگەن كىرەمەت!“ دەپ ايقاي سالدى، ارناۋلى سىتون جازۇشسى لى مۇ مىكروبولو ـ گىندا: ”نىك ورلىپ، نىك قۇلدىلانغان سەزىم رۇختى سەرىپلىشپ، ەرىك ـ جىگەردى تاسقىنە ـ داتتى“ دەپ بەينەلەدى.

بايانامان كورنىسى ۋغىرىنە بارا جاتقان جولدا، ”كوشكەن بۇلت، اققان سۇعا تەلمىرۇشى“ اتىنداعى جاڭاشا ماينال ـ مان شىداپ تۇرا ھىپاي مىكروبولوگىندا سۇرەتنى ھابار تاراتىپ تەبىرەنە بىلاي دەدى: ”كوز الدىڭدا عانا تۇرغان تىيانشان تاۋى، كەنەت كورنىگەن قىزىل شىپاق جەر بەدەرى، جاسىل تاۋ بەتكەپىندەگى ۋئان رەڭدى كىشكەنە ۋپىلەر، بۇلار تەك عانا اۋتوكولىك تەرەزەسىنن كورنىگەن سىڭ. شىنچىياڭ، شىنمەن، جاقسى جەر كەكن“.

ماينالماندار جارىيالانغان سۇرەتتىى ھابار نىغفورماتىياسىنىڭ سوڭىنا توراپتاستار

ارت ـ ارتىنان: ”بۇلاردى كورگەندە جازدا سالىقتىنپ قالعانداي اسەرەدە بولىدىم“، ”شىنچىياڭ، مەنى كۇت“، ”ادامدى ۋناتتى ەتكەن شىنچىياڭ“، ”كورىكتى شىنچىياڭ، مەن دە بارامىن“، ”شىنچىياڭ مەن بىرنەشە رەت بارسام دا، تاى دا بارىم كەلەتىن جەر“ ... دەپ ۋسوز قالدردى.

■ **تىنشى مەزگىلدىك كوردە ـ لىم مولشەرى 240 مىللىيون ادام ـ رەتكە جەتتى**

وسى مەزگىلدىك قىمىلدىڭ جەلەندەن تىسقارى ساپارى كەزىندە، ورتالىق اقيارات قۇرالدبارنىڭ تىلشەلىرى «شىنچىياڭ ساياحاتە ـ نىڭ ۋال كەزى ”مۇناي قالاسى“ قارامايلى جاسىل جەلەك جامىلىدى»، «ۋان گوگ اجە نىڭ قىل قالمىنداعى باقتى ۋومىر»، «تارىباغاتاي اسەرى: ۋىر تۇىپ ەمەن اعا ـ شى، سالت ـ ساناعا تولى قالا»، «ۋانچىياعىتقا سۇيەنىپ، تاماق جەۋەدەن“ ”بىۋلۇ ارقىلى قىزمەتكە شىعۇعا دەيىن“»: ”ۋىر قاز جۇ ـ مىرتقاسىنان خوتانىنىڭ كەدەيلىكتەن ارلۇنىنا كۇندەردە قاينان قاۋنشۇدى تىلەدىك“. ساياحات مىكروبولوگەر ”شىۋوچى“ مىكروبولوگىندا وسىلاي جازدى. ”ۋيشە كولىك لاكەرى كوگىلدىلەر سايرام كولى جاعاسىنا ورتىنلاشقان، نىستا شىڭن قار باسىپ تۇرغان تىيانشان تاۋ سە ـ لىمەدەرى، كوز الدا جابايى گۇلدەر قۇلىپرا اشىلغان كول جاعاسى شالىنى، وسىندا ي ورتادان كىمىنىڭ كەتكىسى كەلەدى دەپسىڭ“، ”قايتىقم كەلەيى قالىدى، شىنچىياڭ وتە تا ـ ماشا ەكەن، بۇل اراداعى ادامداردى، بۇل ارا ـ